NL

Lungiswa Gqunta | *Sleep in Witness*

2 juni - 15 juli, 2023

Lungiswa Gqunta, Zinodaka, 2022, handgeblazen glas, klei, zand, afmetingen variabel (detail van de installatie)

Met trots presenteren we de eerste soloshow *Sleep in Witness* van Lungiswa Gqunta (1990) bij AKINCI. Gqunta is een beeldhouwer die in Kaapstad, Zuid-Afrika woont, en werkt met assemblages, installaties, performance en printmaking. De tentoonstelling volgt de ongrijpbare wereld van dromen als een bron van wijsheid waar buitengewone, vergeten en onteerde vormen van kennis worden uitgelicht. Dit uit zich in de installaties *Zinodaka*, 2022 en *Ntabamanzi*, 2022, het betoverende videowerk *Rolling Mountains Dream*, 2021 en de textielwerken *Instigation in waiting I* & *II*, 2023. Een groot deel van *Ntabamanzi* is deze zomer te zien in de tentoonstelling *Aan de horizon* in het Centraal Museum, Utrecht.

'I like to create environments', zegt Lungiswa Gqunta in een interview dat vorig jaar werd afgenomen ter gelegenheid van haar gelijknamige soloshow *Sleep in Witness* bij het Henry Moore Institute in Leeds. Bij het bezoeken van een van haar shows wordt duidelijk wat ze bedoelt. Gqunta transformeert een ruimte op een manier dat schoonheid en geweld naast elkaar bestaan en geschiedenis en heden elkaar ontmoeten.

De kunstenaar onderzoekt de restricties die worden opgelegd aan Afrikaanse kennissystemen en ziet deze ontbering als een symptoom van koloniale geschiedenis en verovering. Ondanks deze geschiedenis werden droomwerelden, voorouderlijke leer en andere geloofssystemen plaatsen waar ruimte was om nieuwe talen en wijsheden te bewaren, bewaken en creëren. In *Sleep in Witness* wordt deze ongrijpbare wereld zichtbaar.

De tentoonstelling opent met *Zinodaka*, een installatie met als uitgangspunt de wijsheden en geloofssystemen van zwarte voorouders. De vloer van gebarsten klei en zand is het bewijs van iets levends, niet noodzakelijk menselijk, maar eeuwenoud. Het onderzoekt hoe de grond in relatie staat tot de mens, hoe het van vorm verandert onder het gewicht van mensen en hoe bepaalde paden ontstaan. Dit landschap, met glazen rotsen die doen denken aan water, nodigt uit om anders te kijken naar kennis die is verdwenen, terzijde geschoven of beschouwd wordt als niet-bestaand.

Een van de wrede praktijken van het apartheidsregime is de criminalisering van zwarte aquatische spirituele praktijken en de inperking van op water gebaseerde manieren van kennis verwerven in Zuid-Afrika. Door de geschiedenis heen is de oceaan verschoven van een ruimte voor reiniging en genezing naar een geografische locatie.

Ntabamanzi is niet een reactie op deze brutaliteit, maar eerder een weergave van een nieuw bewustzijn - een staat van anders zijn - wat bestaat ondanks deze historische wond. Het wandstuk *Plant Study II*, gemaakt van prikkeldraad gewikkeld in stof, beweegt door de galerie als een zwevende tekening met golfachtige vormen. Prikkeldraad heeft dubbele eigenschappen en is een vertrouwd materiaal voor Gqunta. In haar jeugd was het te vinden rond het huis en maakte het deel uit van een huishouden. Ze herinnert zich hoe de schone was op de draad werd gedrapeerd om te drogen. Tegelijkertijd is prikkeldraad een agressief materiaal dat wordt gebruikt om een ruimte af te bakenen, om exclusieve ruimtes te creëren die bepaalde mensen uitsluiten en andere mensen binnen houden.

Gqunta positioneert dromen als een reactie op de beperkingen die werden opgelegd aan Afrikaanse kennissystemen en een plek van waaruit nieuwe wijsheden voor het leven ontstaan. Ze vertelt hoe ze droomde van een gigantische golf, als een tsunami, waar ze doorheen kon lopen alsof ze door bergen liep. Deze droom liet haar niet los en is een inspiratie voor veel van haar werk in deze tentoonstelling. Zo ook voor het videowerk *Rolling Mountains Dream*.

"Between the rolling mountains and the riverbeds lies a place of healing and remembering. With the body rolling through the land trying to remember while in a dream, the river offers a place of pause and healing to the body and its continuous labour. These bodies of water that exist as a river and a bath with healing qualities in the form of oils and or plants are there to create a presence of calmness within the space and a moment of stillness for the viewer. This multi-sensory landscape is a look into the labour of remembering in a place that is intangible and continuously evolving."

De twee textiel werken *Instigation in Waiting I* & *II* zijn gemaakt tijdens een residentie in Dumbarton Oaks, Washington DC waar haar fascinatie werd gegrepen door een verlaten kas. Er waren alleen nog een paar aloëplanten over, die zich sterk vastklampten aan hun omgeving en niet wilden bewegen. Het werk weerspiegelt het denkproces van Gqunta in deze tijd. Voor kassen en botanische tuinen worden planten uit hun natuurlijke habitat gehaald en van de oorspronkelijke bevolking afgenomen, om gecontroleerd en opgeëist te worden door hun veroveraar. Dit is een andere manier waarop het koloniale verleden zich openbaart.

De titel *Sleep in Witness* is op meerdere manier te interpreteren. Je hoeft niet wakker te zijn om dingen waar te nemen. We slapen om kennis op te doen en de wereld van dromen kan een vruchtbare bron zijn. Het verwijst ook naar een stille getuige belichaamd als het water dat functioneert als het archief van een aanhoudend collectief verdriet. De tentoonstelling nodigt je uit na te denken over onze individuele en collectieve aanwezigheid in deze ruimte als een potentieel moment van herontdekking.

Deze tentoonstellingstekst is gebaseerd op de originele tekst van Nombuso Mathibela voor *Sleep in Witness* bij het Henry Moore Institute.

Biografie

Lungiswa Gqunta (1990, Port Elizabeth) is een beeldend kunstenaar die werkt aan performance, grafiek, beeldhouwkunst en installatie. Van 2019-2021 was Gqunta in residentie aan de Rijksakademie van beeldende kunsten in Amsterdam. Gqunta behaalde ook haar bachelordiploma aan de Nelson Mandela Metropolitan University in 2012 en haar MFA aan de Michaelis School of Fine Arts in Kaapstad in 2017.

Naast haar praktijk is Gqunta een van de oprichters van iQhiya, met wie ze deelnam aan Documenta 14 en Glasgow International. Ze nam deel aan Manifesta 12 (2018) en de 15e Biënnale van Istanbul (2017) en was ook te zien in de groepstentoonstelling 'Not a Single Story II' in het Wanas Konst Museum in Zweden. Ze is actief betrokken geweest bij de Zuid-Afrikaanse kunstscene en heeft geëxposeerd met zowel het Zeitz Museum of Contemporary African Art als de Johannesburg Art Gallery (JAG), evenals twee solotentoonstellingen, Qwitha (2018) en Qokobe (2016). met WHATIFHEWORLD-gallery in Kaapstad, SA. In 2019 presenteerde AKINCI zowel haar installaties 'Feet under Fire' als 'Sleeping Pools' binnen de tentoonstelling 'Heroines Now'.

Onlangs had Gqunta een solotentoonstelling in het Henry Moore Institute, Leeds, VK (2022) en in het Museum für Moderne Kunst, Frankfurt am Main, DE (2021). Recente groepstentoonstellingen waren in Fondazione Sandretto Re Rebaudengo, Turijn, IT (2023); Biënnale van Liverpool (2023); Centraal Museum Utrecht, NL (2023); Palais de Tokyo, Parijs, F (2021), Centraal Museum Utrecht, NL (2021 – 2022) en Marres House for Contemporary Culture, Maastricht, NL (2021). Haar werk maakt deel uit van de openbare collecties van de MMK Frankfurt, Kunsthal Zürich, Centraal Museum Utrecht, Nelson Mandela Metropolitan University, The University of Cape Town en Zeitz MOCAA.